

בש"פ 3376/21 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

בש"פ 3376/21

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

העורר: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים
מיום 28.4.2021 בבע"ח 49422-03-21 שניתנה על-
ידי כבוד השופט א' דראל

תאריך הישיבה: י"ג בסיון התשפ"א (24.5.2021)

בשם העורר: עו"ד אפרים דמרי

בשם המשיבה: עו"ד רוני זלושינסקי

החלטה

1. בפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים מיום 28.4.2021 (בע"ח 49422-03-21, השופט א' דראל). בית המשפט המחוזי דחה בקשה שהגיש העורר לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: חוק סדר הדין הפלילי).

רקע

2. ביום 21.9.2020 הוגש לבית המשפט המחוזי בירושלים כתב אישום נגד העורר (תפ"ח 46059-09-20) המייחס לו ביצוע עבירות מין ואלימות באשתו (להלן: המתלוננת) וכן עבירות אלימות כלפי ילדיו. כתב האישום מגולל מסכת קשה של מעשים אלימים - פיזית ומילולית - שבוצעו לכאורה בין השנים 2016-2020. בין היתר, נטען כי במספר רב של הזדמנויות נהג העורר לתקוף את המתלוננת באלימות, לרבות בעת שהייתה בהיריון, לפגוע ולהרוס את רכושה, לאיים עליה ולקלל אותה. כמו כן, נטען כי במספר רב של הזדמנויות נהג העורר לכפות על המתלוננת לקיים עמו יחסי מין ולבצע בה מעשי סדום בניגוד להסכמתה, וכי הוא אף תקף את ילדיהם הקטינים במספר הזדמנויות. בגין האמור בכתב האישום יוחסו לעורר העבירות הבאות: תקיפה הגורמת חבלה של ממש בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 380 ו-382(ג) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) (ריבוי עבירות), תקיפה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 382(ב) לחוק העונשין (ריבוי עבירות), אינוס לפי סעיף 192 לחוק העונשין (ריבוי עבירות), היזק בזדון לפי סעיף 452 לחוק העונשין (ריבוי עבירות), אינוס לפי סעיף 345(א)(1) לחוק העונשין (ריבוי עבירות), מעשה סדום לפי סעיף 347(ב) בנסיבות סעיף 345(א)(1) לחוק העונשין (ריבוי עבירות), ומעשה מגונה לפי סעיף 348(ג) לחוק העונשין (שלוש עבירות).

3. משפטו של העורר החל ביום 19.10.2020. במהלך עדותה של המתלוננת במסגרת דיון הוכחות שהתקיים ביום 17.2.2021 היא ציינה כי לאחר הגשת כתב האישום היא נעצרה למשך כשלושה ימים בחשד לתקיפת אחיה באמצעות סכין. בהמשך לכך, ביום 21.4.2021 הגיש העורר בקשה לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי, אשר כוונה לעיון בחומרי החקירה בתיק המתנהל נגד המתלוננת בגין אותו חשד. בקשתו של העורר התבססה על הטענה כי יש בתקרית שאירעה בין המתלוננת לאחיה כדי לערער את מהימנותם של השניים - שהם עדי תביעה בהליך דנן, בהתחשב בכך שגרסאותיהם בכל הנוגע לתקרית האלימה ביניהם סותרות זו את זו. המדינה התנגדה לבקשה וטענה כי לחקירה המתנהלת בתיק המתברר נגד המתלוננת אין רלוונטיות לעורר או לעבירות שביחס אליהן הוגש נגדו כתב האישום. כן טענה המדינה כי חשיפת חומרי החקירה בשלב זה וקודם שהוחלט אם להעמיד לדין את המתלוננת עלולה לגרום לשיבוש של החקירה.

החלטתו של בית המשפט המחוזי

4. בית המשפט המחוזי דחה את בקשתו של העורר. בפתח הדברים ציין בית המשפט המחוזי כי מאחר שהצדדים הסכימו לנהל את הדיון בהתאם לסעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי, הוא אינו נדרש לשאלה של המסלול הדיוני המתאים לדיון בבקשה.

5. לגופו של עניין, בית המשפט המחוזי קבע, לאחר שעיין בתיק החקירה המתנהל נגד המתלוננת, כי אין בו כל רלוונטיות להליך הפלילי בעניינו של העורר. בין השאר ציין בית המשפט המחוזי כי מדובר באירוע שהתרחש לאחר הגשת כתב האישום בעניינו של העורר ושאינו קשור לתלונה זו, ואף אין בחומר שבתיק החקירה כל התייחסות לכך. בית המשפט המחוזי הדגיש כי אין מקום לאפשר לבית המשפט הדין בהליך פלילי להכריע באשר למהימנות גרסתם של עדים המופיעים בפניו בכל הנוגע לעדותם במשטרה במקרה אחר. עוד ציין בית המשפט המחוזי כי חשיפת חומרי החקירה עלולה לגרום לפגיעה בפרטיות ושיבוש של החקירה, הגם שלא היה בכך בלבד כדי להביא לדחיית הבקשה ככל שהיה נקבע כי החומר המבוקש רלוונטי לעניינו של העורר.

הטענות בערר

6. בערר שבפני טוען העורר כי בית המשפט המחוזי שגה בכך שדחה את בקשתו לעיון בחומרי חקירה לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי. לגישתו של העורר חומר החקירה המבוקש רלוונטי לצורך הגנתו ואין מניעה לגלותו במישור של דיני החסיונות או צנעת הפרט. לטענתו, ההכרעה בתיק שמתנהל נגדו תהיה מבוססת על התרשמות ממהימנות גרסתם של המתלוננת ובני משפחתה, ביניהם אחיה. העורר סבור כי עיון בחומרי החקירה יאפשר לו להתמודד עם ניסיונה של המתלוננת להציג את עצמה כ"אישה חלשה שאינה דוגלת באלימות" ואת אחיה כמי שתומך בגרסתה. עוד טוען העורר כי בית משפט זה העניק פרשנות מרחיבה למונח "חומר חקירה רלוונטי" וכי די באפשרות שהחומר יוכל לשמש להגנת הנאשם כדי לאפשר לו לעיין בו. לסיום, טוען העורר כי היעדרות לבקשתו לעיין בחומרי החקירה אינה מחייבת שבית המשפט יידרש להכריע בגרסאותיהם של המתלוננת ושל אחיה בתיק האחר.

7. בדיון שהתקיים בפני ביום 24.5.2021 טען בא-כוח המדינה כי המתלוננת ממילא חשפה את עיקרי הפרטים הרלוונטיים הנוגעים לתיק במהלך חקירתה הנגדית בתיק דנן. עוד נטען, כי אין רלוונטיות לחומר המבוקש בהתחשב בכך שבית משפט הדין בהליך פלילי צריך להכריע בשאלת מהימנותם של עדים בכל מקרה לגופו בהתאם להתרשמות הישירה באותה מקרה, ולא על בסיס חומרים מתיקים אחרים. מעבר לכך, נטען כי מסירת החומר המבוקש עשויה לגרום לפגיעה בצנעת הפרט בהתחשב בכך שהאירוע האלים התרחש על רקע סכסוך משפחתי.

דיון והכרעה

8. לאחר ששקלתי את הדברים החלטתי לדחות את הערר.

9. כידוע, השאלה העיקרית המנחה את ההכרעה בבקשות לעיון בחומר חקירה לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי היא השאלה של רלוונטיות החומר המבוקש וזיקתו להליך, וזאת לצד שיקולים נוספים שעניינם חסיונות ופגיעה בפרטים (ראו: בש"פ 8252/13 מדינת ישראל נ' שיינר, פ"ד סו(3) 442 (2014)). במקרה דנן, המחלוקת נסבה על השאלה האם הפרטים הקיימים בתיק החקירה כנגד המתלוננת עשויים להיות רלוונטיים להגנתו של העורר - וזאת מעבר לעובדות שכבר נחשפו על-ידי המתלוננת עצמה במהלך חקירתה הנגדית.

10. סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי מעגן את זכותו של הנאשם לנהל את הגנתו כאשר בפניו מלוא חומר החקירה הנוגע אליו - להבדיל מחומר חקירה בתיקי חקירה אחרים שהזיקה שלהם לעניינו היא שולית או ספקולטיבית (ראו: בש"פ 5335/16 מדינת ישראל נ' מלק, פסקה 10 (19.7.2016) (להלן: עניין מלק)). אמנם, בעבר נקבע כי "לא ניתן לקבוע באופן גורף כי אין מקום להעביר לנאשם תיק חקירה בעניינו של עד המעיד כנגדו" (בש"פ 7421/13 קניאס נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (10.11.2013) (להלן: עניין קניאס)). כן ראו: בש"פ 7233/18 בכיראת נ' מדינת ישראל, פסקאות 5-6 (24.10.2018)). לצד זאת, צוין כי לשם כך נדרש הנאשם להניח תשתית מספקת לטענה לפיה כלל חומרי החקירה בעניינו של העד הם בעלי משקל משמעותי להגנתו (עניין קניאס, בפסקה 8. ראו והשוו לסוגיה של עיון במרשם פלילי של עדים: בש"פ 4508/15 סבג נ' מדינת ישראל (9.7.2015)). אף זאת, בכפוף לשיקולים נוספים - כגון הגנה על פרטיותם של צדדים שלישיים וכן מניעת שיבוש הליכי חקירה ומשפט (ראו והשוו: בש"פ 2463/17 עבדאללה נ' מדינת ישראל (3.4.2017); בש"פ 6113/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (29.8.2018)). הדברים אמורים גם בהתחשב בכך שכל מותב מחויב להכריע לגבי מהימנות עדים על-פי התרשמותו הישירה בהליך המתנהל בפניו (ראו: עניין מלק, בפסקה 15).

11. בענייננו, לאחר שמיעת טענות הצדדים ועיון בתיק החקירה בעניינה של המתלוננת, איני סבורה כי מדובר בחומר שהוא בעל משקל משמעותי להגנתו של העורר, והדברים אמורים בשים לב לכך שהפרטים העיקריים בנוגע לאירוע נמסרו כאמור על-ידי המתלוננת עצמה וידועים להגנה. לפיכך, לא מצאתי להתערב בהחלטתו של בית המשפט המחוזי.

12. בשולי הדברים, ומבלי לקבוע מסמרות, יש לציין כי מתעורר ספק האם מלכתחילה המסלול הדיוני המתאים לדיון בטענותיו של העורר היה אכן סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי. בית המשפט המחוזי לא נדרש כאמור לעניין זה, בשים לב להסכמת הצדדים בעניין. אולם, יש לזכור כי הבחירה במסלול דיוני זה משליכה גם על אופי הדיון השיפוטי בבקשה - הן באשר לזהות המותב שידון בה והן באשר לזכות הערעור המיידית ביחס להחלטה שתתקבל (ראו: ע"פ 3600/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 78-82 (20.6.2019)). מכל מקום, בהתחשב בתוצאה שאליה הגעתי, הדברים אמורים במבט הצופה פני עתיד, ואיני נדרשת להרחיב בעניין בהקשר הנוכחי.

13. סוף דבר: הערר נדחה.

ניתנה היום, ט"ובסיון התשפ"א (26.5.2021).

ש ו פ ט ת